

VILÁGOS SÁG

I. ÉVFOLYAM | AZ ERDÉLYI MAGYAR NÉP LAPJA | 41. SZÁM

Groza Péter a román-magyar testvériségről

Románia helyettes miniszterelnöke, Groza Péter, közvetlenül kinevezése előtt beszédet mondott a Magyar Népi Szövetség dévai alakuló gyűlésén, még hozzá magyarul. Az újabb román kormány állásáról alighalmából időszerűnek érezzük e beszéd lényeges részeitek felajánlását, bepillantást engedve így olvasóinknak a romániai Nemzeti Demokratikus Arcvonal nemzetiségi programjába.

Ez a beszéd első nyilvános megnyilatkozásom a négyéves elnyomó diktatura után. Nem programszerű, hanem egyszerűen gondviselészerű megszólalás ez. Eddig nem beszéltem, engedtem, hadd beszéljenek mások. Vártam, mert egyelőre a tetteket tartottam fontosnak. Ma azért beszélek, mert városunk telepítési dolgozói, a környék földművesei, a munkások és értelmiségiek ma tartják szervező gyűlésüket. Ez a magyar munkás- és földművesréteg ekés testvéreivel 1935 február 6-án, a dévai gyűlésen fogott először baráti kezét. A moc és a székely kéz a kézben tanúsította, hogy boldog testvériségben akar élni azon a földön, amely mind a kettőnek olyan nagyon drága. Ma ez a kézfogás még szorosabbá válik.

A népeink közt lezajlott összeütközés úgy összeért, úgy megkínzott, hogy ezt megismételni soha többé nem lesz kedvünk. Idegen érdekekért ütöttük egymást a testvéri megértés és összetettség helyett. Ennek árát mindig a két egymásnak uszított nép fizette meg. Évszázadokon keresztül ugyanazzal az ellenséggel álltunk szemben s az mindkettőnk egyformán kihasználta és becsapott. S ha ma olyan hangok hallatszanak, amelyek a magyar népet a hóhér szerepében tüntetik fel, mi ezekre azt feleljük, hogy aki így beszél, az nem ismeri a történelmet. Mert történelmi tény, hogy nemzeti hőseinket, Horiát, Csócsát és Crisánt „Im Namen des Kaisers”, osztrák császári parancsra, osztrák katonák fogták el, itélkeztek fölöttük és törték ke-ükbe. A 48-as szabadságharc valójában a román és a magyar nép szabadságharcaként indult a magyar és román nép felszabadítására a habsburgi elnyomás alól és a feudalizmus megdöntésére. Csak később került szembe a két nép a szabadságharc folyamán. Titkos erők játszottak ebben közre, népeink legnagyobb szerencsétlenségére.

Es itt volt a legújabb véres dráma: a bécsi döntés. Ki ne látná, hogy ezzel Hitler nem a magyar és nem a román nép érdeket szolgálta, hanem kizárólag csak a saját önző elképzeléseit. Ezzel a szakadékot a két nép között még mélyebbre vágta. A bécsi döntést sokan a bibliai Salamon-ítélettel hasonlították össze. Amde ez tévedés, mert a biblia azt is elmondja, hogy amikor Salamon király ketté akarta vágni az élő gyermeket, amely fölött két anya vitatkozott, az igazi fájdalmában felsikoltott és inkább elmondott volna gyermekéről, de nem engedte, hogy megöljék. De ez Bécsben nem történt meg. Mind a két fél az életellen hullat vilt. Bécsből s ráadásul a Gigurluk, Pop Valérok, Manolescuk s a Csákyak, Telekiek hasonlították magukat a magyar társakkal banketten ünnepelték meg ezt a döntést. Nem vették észre, hogy pezsgős-poharukba a román és a magyar nép keserű könnyei és véres verejtékeinek csöppjei hullottak. De ez nem

A NÉMETEK ELSZÁLLITJÁK

BUDAPEST ÉLELMISZERKÉSZLETET

MOSZKVA, december 5. (Rádió.) A szovjet tudósító iroda hadijelentéséből: Kaposvártól északkeletre, északra és nyugatra a 3. ukrán arcvonal csapatai folytatták előnyomulásukat, amelynek során 100 helységet foglaltak el, köztük Alsószentiván, Tolnanémedi, Osztopán, Szagyszokoly, Magyargyörk, Ecseny, Mernye, Nagybajom és Mezőcsokonya községeket, valamint több vasútállomást.

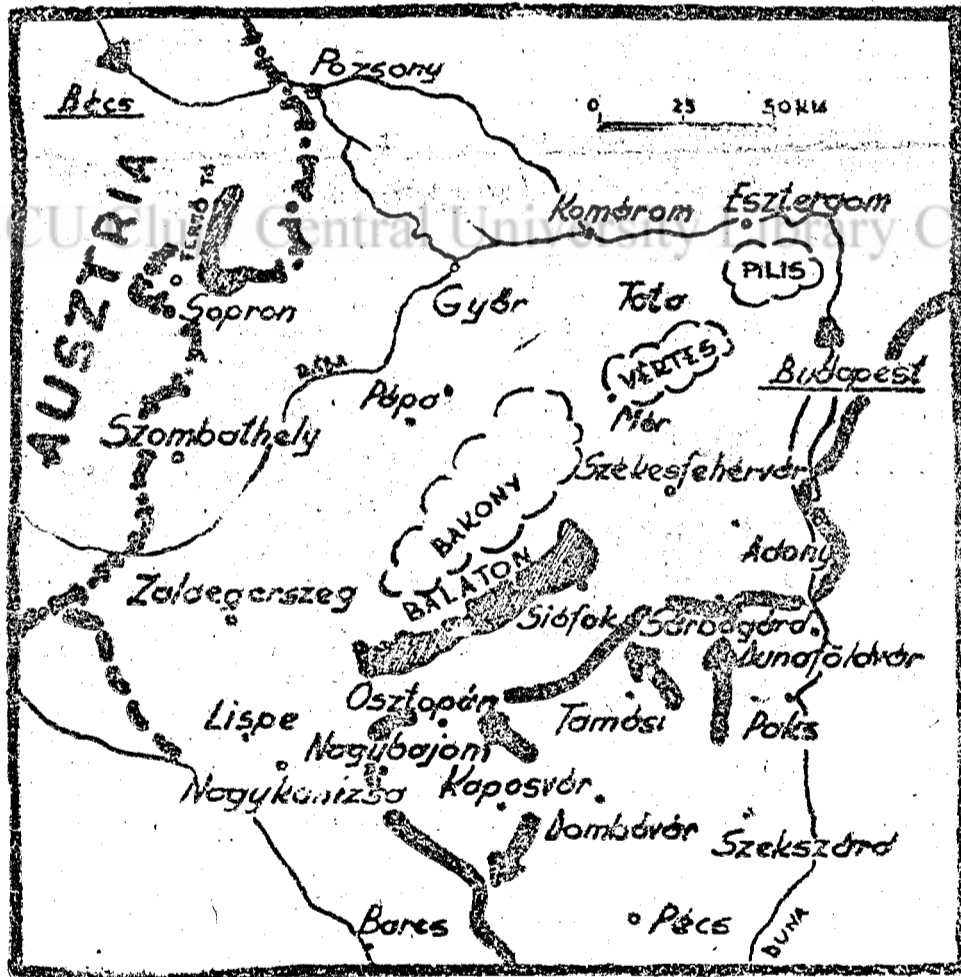
December 1-től 3-ig bezárólag a 3. ukrán arcvonal csapatai 3000 német és magyar hadifoglyot ejtettek.

Jugoszláviában a jugoszláv nemzeti felkelő csapatok saját egységeikkel együttműködve a Száva és a Duna között elfoglalták Mitrovica fontos vasúti csomópontot, valamint Ruzic, Morovic, Lacarak és Lessimir községeket.

A többi arcvonalon csupán felderítő tevékenység és helyi jelentőségű harc folyt.

LONDON, december 5. (Rádió.) Megbízható jelentések szerint Budapest és Bécs között a német teherautó oszlopok zsúfolásig megrakodva szállítják Budapestről az élelmiszer és egyéb készleteket. A németek egyetlen hét alatt 15 millió cigarettát és 509.000 kilogramm dohányt hurcoltak el a budapesti gyárakból.

A Dunántul kiesése megszünteti a magyar hadianyag utánpótlását

Katonai munkatársunk írja: A magyar fegyver és löveggyártás központjai Diósgyőrt, Csepelen s Győrben voltak. Ezek közül Diósgyőrt teljesen elfoglalták a szovjet csapatok, a másik kettő üzemének a leszerelése is valószínűleg már folyamatban van, tehát magyar eredetű fegyverekből és alkatrészekből utánpótlás nincsen.

Sokkal súlyosabb kérdés elé állított Szálasi hadserege lőszer te-

kintetében. Gyalogsági lőszerből Magyarország a szükségtelen jóval felül is képes volt termelni, ami annak a következménye, hogy a várakozással ellentétben gyalogsági lőszerből sokkal kevesebb fogyott, mint a tüzérségből és aknalőszerből. Ezek a lőszerüzemek nagyrészt a Dunántulon vannak a Bakony-hegység medencéiben. Füzött, Pért, Peremarton, Várpalota és a hajmáskéri kísérleti in-

fájt a németnek. Sem román, sem magyar bérenceinek. Hitler pedig elérte a célját: a románokat kihajtotta a Donhoz és a Volgához, a magyokat pedig Voronyezshez, keressék ott Erdély másik részét.

Es ezalatt a propaganda és a nép elítéléségei a történelmi hamisítások egész aratásával mélyítették ki még jobban a két nép között vágott szakadékot. Nemcsak, hogy nem fájt nekik az, hogy elválasztották egymástól szülőket és gyermekeket, hitves és férjét, hanem valóságos kínai falat

huzzak Észak- és Dél-erdély közé. Ha a szülő gyermekét akarta látni, hives a férjét, vagy a gyermek akart szükködő szüleinek néhány banit vagy néhány fillért küldeni, ez leközdetlen akadályokba ütközött. Így ment ez négy éven át. Nem mintha a szegény magyar munkás és paraszt akarta volna így, nem mintha a román nép érdekei kívánták volna ezt. Így történt, mert így akarta a német, ez volt Hitler érdeke, ez volt a polcon lévő hatalomságok érdeke.

tétel elvesztése tehát a lőszergyártást is teljesen leállítja, ami annyit jelent, hogy a még meglévő és használható lövegek is hasznavehetetlenek lesznek, mert német löszert csak a német eredetű fegyverekhez és az aknavetőhöz lehet használni.

Ha ehhez hozzászámítjuk még azt, hogy Lispe, továbbá a Vértes-hegységben Gánt körüli nagy bauxitbányák és a tatai szénbányák is rövidesen a Vörös Hadsereg kezére kerülhetnek, akkor nyilvánvaló az a végkövetkeztetés, hogy a megmaradt haderő a németek számára csak hátrányt fog jelenteni, mert teljes mértékben nekik kell ellátni.

Igaz, hogy ennek fejében a sok lopott holmi biztosíthatja Ausztria ellátását egy időre, de végeredményben még a Volksturm is többet érhet, mint egy olyan szövetséges hadsereg, melynek legnagyobb része állandóan csak azon töri a fejét, hogy miképpen szabadulhatna meg a német erőszak elől.

De Szálasiéknek ki kell inniuk a méregpoharat és meg kell várniuk, míg cseppenként fogy el a hadseregük; hogy utána olyan árva sorra jussanak, mint jelenleg Pétaim, Laval, Nedics, Horia Sima vagy Quisling.

A Dunántul tehát az egész hadviselés szempontjából rendkívüli fontossága. Ha a Dunántul kiesne, akkor a magyar hadseregnek nem lenne módja a Dunántulon való megmaradásra. Ha egyik helyen dobják be a tartalékaikat, akkor a másikon kezdődik nagy támadás, amelyet csak arcvonalrövidítéssel lehet kivédeni. Csak hogy ennek is megvan a halála.

De magyar testvéreim, mi a román és a magyar nép nevében fogadjuk, hogy ez többet nem történik meg. Bennünket többet semmiféle idegen érdeke nem fog szembeállítani. Közös, szűkebb hazánk, Erdély vérel öntözött szent földjét nem fogja többé a zornokság a román és magyar nép közös börtönévé vagy temetőjévé tenni. Itt születünk ezen a földön, a sors ide állított és itt is akarunk és fogunk élni, közös, szabad, demokratikus hazában, ugyanazon a demokratikus elvekkel élve.

HIREK

Fegyvertársi üdvözlés

Uj hétfői lap jelent meg Kolozsváron, az „Erdély”. Ez a szociáldemokrata hetilap hiányt pótol, mivel eddig hétfőn nem jelent meg újság Kolozsváron. Fegyvertársként üdvözljük az „Erdély”-t s hisszük, hogy a Nemzeti Demokrata Arcvonal szellemében, vállalva fogunk küzdeni a dolgozók jobb jövőjéért és a fasizmus lerombolásáért.

SZOLGÁLTATOS GYÓGYSZERTÁRAK
1944 december hó 2-tól december 8-ig:
„Fortuna” Szabadság-tér 33, „Hytia”, Széchenyi-tér 32, „Viktoria” Horea-ut 47, „Opera” Hunyadi-tér 1.

Szabadegyetemi előadás. A kolozsvári Tudományegyetem és az Erdélyi Múzeum Egyesület szabadegyetemi előadásorozatának keretében december 7-én, csütörtökön d. u. fél 4 órai kezdettel dr. Balogh Ernő egyetemi tanár „A Föld élete években” címmel tartja meg előadását a Diákház zene-termében. A belépés díjtalan.

Meghalt Kelemen Kőműves László, a „Kelemen vásontöde” tulajdonosa. A vásontöde munkásai, iparosársai és a kereskedőtársadalom gyászolják halálát.

A vármegyei tisztogató bizottság megkezdte működését. A tisztviselők multjára vonatkozó adatokat aláírva, zárt borítékban kell eljuttatni Bernáth Lodaigazgatóhoz.

A Kolozsvári Villamosművek Igazgatósága felhívja minden volt alkalmazottját, s üzemükhöz vissza akar térni, hogy felülvizsgálatára vonatkozó kérését december 31-ig nyújtsa be.

A Vásárfelügyelőség felhívja az áru-fuvarozókat, kézitáligásokat, bérkocsitulajdonosokat és utcai közsőrösöket, hogy nyilvántartásbavétel végett december 7-én, csütörtökön délelőtt iparjogositványukkal jelentkezzenek a Vásárfelügyelőség irodájában.

Zongorát kér a Magyar Népi Szövetség ifjúsági tagozata. Felkérjük a város közönségét, hogy aki tud elhagyott, gazdálan zongoráról, jelentse be a titkárságnak (Unió-utca 6.).

A Magyar Népi Szövetség ifjúsági tagozata felhívja Kolozsvár és környéke ifjúságát, hogy a karácsony hétköznapon rendezendő műsoros délutánon való szereplésre jelentkezzenek a titkárságon (Unió-utca 6.). Jelentkezni lehet ének- és szavalókarba, népi táncsoportba és műkedvelő együttesbe.

Az erdélyi zsidóság gazdasági megszervezésével kapcsolatos megbízatásom van. Felhívok minden kolozsvári zsidót, hogy tájékoztatás és programunk meghallgatása végett saját érdekében f. hó 8-án, pénteken d. u. fél 3 órakor a Pap-utcai nagytemplomban pontosan jelenjen meg. Smilovits Andor.

A Vásárfelügyelőség felhívja az összes piaci árusokat, zöldség- és gyümölcskiskereskedőket, őstermelőket és bolgárokat, hogy azok, akik a nyilvántartásba fel vannak véve, naponként kötelesek a piacon árusítani. Minden árus csak a részére kijelölt helyen árulhat. Az árus neve és lakcíme táblára festve kifüggesztendő. Az árus maximált ára minden árun kis táblán olvashatóan fel legyen tüntetve. Az árusítás ideje hétköznapokon déli 1 óráig, vásár- és ünnepnapon délelőtt 10 óráig tart. Kiskereskedők a piacról csak 10 óra után vásárolhatnak. Az árukat csak leméréssel lehet árusítani.

A városi árvaszék felhívja az összes vagyonkezelő gondnokokat, hogy az általuk kezelt vagyonnal kapcsolatos adatokat és közlerkeket haldéktalanul fizessék be s okmányolt gondnoki számadásukat a városi árvaszékhez december 9-ig adják be.

A kolozsvári Tudományegyetem orthonod és gyermeksebészeti kórháza működését az új klinika helyiségében (Mikó-utca 4-5. sz.) megkezdte. Járóbetegrendelés és betegfelvétel naponta délelőtt 11-1 óra között.

Szabad szó a gyárakból, műhelyekből, és külvárosokból

Ime, újra helyet adunk levelező munkatársainknak! Meggyőződésünk, hogy demokrata száj nem lehet el a gyárak és műhelyek, külvárosok és falvak dolgozóiból rekrutálódó levélírók nélkül. Ujra meg újra kérjük olvasóinkat vegyenek részt cselekvőleg a demokratikus köznépmény kialakításában őszinte megjegyzéseikkel, bírálatokkal és felhívásokkal.

Három mozdony helyett tizenkettő

Tisztelt szerkesztőség! Munkaszolgálatról hazajövet átutaztam Bukaresten. Felátogattam az ottani szakszervezetekbe. Megtudtam, hogy november 26-án az összes szakszervezetben gyűlést tartanak. Én a famunkások gyűlésére mentem el. A szónokok tudtukra adták, hogy az igazgatóságok minden nagyüzemben szabótálják a termelést. A szabótálók azt mondják, hogy nincs anyag és ezért csökkentik a munkát.

A Malaxa mozdony- és kocsigyárból megjelent ezen a gyűlésen egy munkásküldöttség és beszámolt az ottani helyzetről. A fasiszta Antonescu-uralom alatt 8 mozdony készült a Malaxában naponta. A gyártást utána már csak 4-et javítottak meg naponta. November 20-án már csak háromat. Az ott dolgozó munkások pedig nem jutottak élelemhez, tüzfűhöz s így képtelenek voltak megélni. Ezért aztán gyári bizottságot választottak. A gyári bizottság gyári gyűlést rendezett. A gyári gyűlés elhatározta, hogy leváltja a Malaxa igazgatóságát. A gyár reakciós katonai

parancsnokát, egész egyszerűen kirúgták az üzemből. Attól kezdve a gyári helyzet teljesen megváltozott. A kirúgott ezredes helyett egy egyszerű memóköt neveztek ki vezérigazgatónak. Ezért aztán november 25-én már nem három, hanem tizenkét mozdony készült el. Kiderült, hogy van anyag, van szállítóeszköz s már jött is az élelem, meg a tüzifa. Ma már nincs hiány semmiben sem.

Igy történt ez a bukaresti Villamosműveknél is. Kijavítottak ott egy egész sereg teherautót s már serényen javítják a villamosokat is, mert eddig csak igen kevés közlekedett. Két nap alatt 30 százalékkal emelkedett a termelés. Ugyanez történt a Vulcan-vasgyárban is. Mindezt azért írom meg, hogy a bukaresti munkásság példája tanulsággal szolgáljon Kolozsvárnak is. Vajjon itt nem tér rá néhány üzemre a belső tisztogatás?

Berkovics Miklós,
kolozsvári famunkás.

Levél egy románlaktá járásból

Tisztelt Szerkesztőség!
Eldugott, sáros faluban ért a felszabadulás. Könnyes szemmel olvastam az első falragaszt: hiszen ez Józsa Béla hangja!

Elhatároztam, hogy ittmaradok, tanu a lenni a felszabaduló parasztság felemelkedésének és hogy lerőjam legalább egy porszemét annak a hálának vagy inkább kötelességnek, melyet a halhatatlan Józsa Béla hagyott reám is.

Itt, ebben a színromán járásban, ahol csak szörványmagyarság él, parancsolóbb az ő vértanu-üzenete az erdélyi népek egymásraltalságáról, mint bárhol másutt, mert sehöl sem fáj jobban az, hogy Petőfi Sándor és Avram Iancu népei közt mindeideig hiányzott a teljes megértés, mint éppen erre felé. Mindig akadtak uszítók, akik véresen szembeállították őket, most azonban örömmel üzenhetem, hogy Avram Iancu derék népe ma már a testvériesség útjára

lépett. Erre különben mindig is kész lett volna rá lépni, ha ármánykodó kezek nem töltöttek volna mérget poharába.

Uj hatóságaink már a nép hatóságai s úgy érzem, hogy ma már a hatóságok keze is keményen lesújtana mindazokra, akik a régi uszításokat folytatnák.

Földművesség és munkásság — magyarok és románok egyaránt — szoros egyetértésben adhatják csak meg a szükséges támogatást a Hitler- és Szálasi-féle bandákat kergető hős hadseregeknek. Már pedig ez kell legyen a célja minden becsületes embernek. Kérem a Tisztelt Szerkesztőséget, szorítson helyet a falu új hangjának, hogy a falu népe is hozzájárulhasson Józsa Béla szellemének harcok kifejezéséhez.

Hidalmás, 1944 december.

Hollandus Sámuel
kiskereskedő

Hagyjuk az elveszett kiskutyákat!

Kedves Szerkesztő Elvtársak! A Világosság november 28-i számában az apróhirdetések közt részvétellel olvastam egy kis kutya eltűnéséről. Ha nem kerülne meg, fogadja őszinte részvéteimet a kiskutya gazdája. Együttal ajánlom, hogy megvizsgálásul fogadjon magához tére egy kis árva gyermeket. A „kis Tusi”

helyett egy kis árva aludjék és játszdjék a jó meleg szobában. Ezer meg ezer olyan kis ártatlan van, akinek az apját magukkal hurcolták katonának a fasiszta pribékek, s hány gyermek van, akinek a szüleit internáló táborokba vitték.

Ajánlom minden kutyaszerető és kutyanevelő nagyságának, mondjanak

le a haszontalan dolgokról, különösen a kutyanevelésről. A mai társadalomnak nincs szüksége díszölebekre. Emberekre van szüksége, munkás emberekre! Menjünk be egy olyan munkásházba, ahonnet hiányzik a családó. Ne nézzük, hogy a gyerek román-e, magyar-e, csak azt nézzük, hogy árva-e vagy sem. Sajnos, akad fiucska is, meg leányka is elég, amilyent éppen akarunk. Vigyük magunkkal és neveljük fel ezeket a kis emberkéket. Ezek lehet, hogy nem hallgatnak sem a „Tusi”, sem a „Nusi” nevekre, de talán meg tudják szeretetni magukat kiskutya-nevek nélkül is. Nem gondolják, hogy helyesebb ezekkel az ártatlan árva gyerekekkel foglalkozni?

Tisztelettel:

Király Dénes asztalos.

Józsa Béla emlékére

Szamosfalvi börtön vallató kamrája
Sok embernek ült ott utolsó órája.
Válogatott kínzás ezerféle módját
Józsa Bélan véges-vegig kipróbálták.
Hába kintozták, hába vallatták,
Egy áruló szavát soha nem hallhatták,
Egyedül vállalta a pokol kínjait,
Nem adta prédára legiobb barátait,
Bátor pártfogója erdélyi népeknek
És nagy ellensége gonosz Hitleréknek.
Sötét reakció rémével csatázott,
Mindig a szegények jogáért vitázott,
Sajnos, nem érthette meg a szabad-

[ságot]
Szabadságszerető román s magyar
[népek
Vegyük mi emlékét méltó példaképnek.

MOSONYI PÉTER
vasuti munkás

A fasiszta elvakultság ellen

Tisztelt Szerkesztő Elvtárs! Kérem Öntől, aki mindig a dolgozó munkások érdekeiért küzdött és mindig Önhöz fordulhattunk, ha valami fájt nekünk, — van-e tudomása arról, hogy Sárosi Zoltán Budai Nagy Antal-utcai vendéglő a Gestapo uralom idején vendéglőjében kiírta: „Kutyáknak és zsidóknak tilos a bemenet!” Van-e joga egy ilyen ember érzeléből kivetkőzött embernek még ma is vendéglősködni? Hát ez az elvetemült fasiszta, aki a kutyákhoz merte hasonlítani a zsidókat, csak úgy elhiszi, hogy a demokrata közösség befogadja őt? Amikor a nála étkező zsidók odahordták pénzüket, akkor nem voltak „bűdös zsidók”? Mindezt csak azért közöltem, hadd lássa mindenki, hogy a fasiszta elvakultság nem ismer határokat, ha véget nem vetünk neki idejében.

Révész Béla.

egy zsidó a sok közül

A Közalalmazottak Szakszervezetének tisztogató bizottsága felkéri mindazokat, akik a szakszervezetbe tartozó városi, vármegyei, pénzügyi, igazságügyi, társadalombiztosító és egyetemi alkalmazottak ellen antideokratikus magatartást bizonyító tényeket tudnak, azt írásban, aláírással és pontos címmel ellátva, zárt borítékban jelentsék a tisztogató bizottságnak (Kismester-utca 1.).

Értesítés. Az I. foku Iparhatóság Cservény Józsefet az Alexi Lajos villamosági üzemhez vállalatvezetőül kirendelte. Kolozsvár, 1944. november 27. I. foku Iparhatóság.

Értesítés. Az I. foku Iparhatóság Ferenczi Gyulánét a Ferenczi László gépiparkoló üzemhez vállalatvezetőül kirendelte. Kolozsvár, 1944. november 29. I. foku Iparhatóság.

Felszólítunk minden tüzfakiskereskedőt, aki üzletét tovább akarja folytatni, hogy e hó 7-én estig iparigazolványával együtt Méhes-utca 48 sz. alatt jelentkezzen.

A sebesültök és antifasiszta áldozatok részére beérkezett újabb adományokat a következőkben nyugtázzuk: Percelné, Fülöp Aranka cipőüzlettől 100 P., Török Székely Sándor parkettező mestertől 50. l. kerületi rendőrség alkalmazottaitól 198, Sarkady Sándor műszerészről 25 pengő. Eddigi gyűjtésünk eredménye 23.8 pengő. Az összeget átadtuk a Népvédelmi Egyesületnek. Ezzel gyűjtésünket lezárjuk.

A Csizmadia szakosztály december 7-én delután fél 3 órai kezdettel rendes taggyűlést tart. A tagok pontos megjelenését kéri a Vezetőség.

A kolozsvári kővári-telepi Hangya Szövetkezet felkéri tagjait, hogy az 1944. dec. 10-én a hidelvei ref. párochia épületében tartandó közgyűlésen d. e. 11 órakor megjelenni sziveskedjenek. Bővebb felvilágosítással az üzletben szolgálunk, Széchenyi-tér 5. sz. Az Igazgatóság.

Meghívó a FOLIO r.-t. Kolozsvár, 1944. évi december hó 16-án déli 12 órakor, Malinovszky-tér 18 szám alatti helyiségében tartandó rendkívüli közgyűlésére. Tárgysorozat: 1. Az igazgatótanács jelentése a társaság jelen anyagi helyzetéről. 2. Határozat a társaság jövő működéséről, szükség esetén elszámolást rendelni. Ezen közgyűlésen résztvenni óhajtó részvényesek, a közgyűlés napja előtt 3 nappal kötelesek a társaság pénztáránál részvényeiket letétbe helyezni. Az Igazgatóság.

SZÍNHÁZ

1944 december 6 szerda d. u. 2 órakor:
Légy jó mindhalálig.

1944 december 7 csütörtök d. u. 3 órakor:
Légy jó mindhalálig.

Adakozzunk ma a gyermekek felségélyezése és a napközi otthonok javára!

A FALVAK NÉPE KENYERET, BORT ÉS HUST

KÜLD A VASUTÉPÍTŐKNEK

Kereset nélkül vannak a dohánygyáriak, mégis áldozni tudnak a közös célért

KOLOZSVÁR, december 5. A vasutépítők felségélyezésére indított mozgalom, melyre mint ismeretes, a Kommunista Párt adta ki a jelszót, futótüzként terjed a városban és a vármegyében. Az első százezer pengő átadása híre örömtől könnyező emberek szoritották meg mindenütt egymás kezét: sikerült! Sikerült megtörni mindenfajta közöny és önös befeléfordulás jegét. Sikerült kiváltani a dolgozók minden akadályt leküzdő közösségi érzését és az eredmény — a kolozsvári és kolozsmegyei lakosság első közös társadalmi megmozdulása egy demokratikus világ felépítésére — valósággal mámorba ejti a szíveket.

Az első százezerpengős sikerhez, mint utólag ériesülünk, jelentősen hozzájárultak a városi közüzemek

A Világosság eddigi gyűjtése 22.000 pengő

A vasutasok felségélyezésére a következő újabb adományok érkeztek szerkesztőségünkbe: Biasini Sándor cégtől 289, Mátyás Jenő szállodai portástól 30, Vass András óskavaskereskedőtől 100, Papp Vilmos szabómestertől 40, a kolozsvári kataszteri hivatal alkalmazottaitól 270, Babcsák Gerő fűszerkereskedőtől 100, Török Székely Sándor parkettező mestertől 100, Sarkady Sándor műszerestől 25, Muntyán temetkezési vállalatától 300, a Kolozsvári Tudományegyetem gazdasági telephely alkalmazottaitól 257, Török Ferenc kötöttáru-üzemtelől és alkalmazottaitól 200, Takarékpénztár és Hitelbank alkalmazottaitól 750, a vasuti alkalmazottak V. osztályától egy asztalostól 20, a járműipari szakosztály 25 tagjától 381, Daróczy Miklóstól 50, a kolozsvári és kolozsmegyei fogász-kamarától 240, a dr. Biró-féle „Hunyadi Mátyás” győgszertár alkalmazottaitól 110, özv. Báthory Gáborné 50, Venczel András fűszerkereskedőtől 50, Jakocs István fűszerkereskedőtől 50, Pikéthi Árpád kereskedőtől 50, ifj. Benkő Géza műszerestől 50, a Bagolyvár étteremtől 150, Platsintár testvérektől 500, Egyed Lajos építésztlől 150, Balázs Mártontól 30, Tóth Lajos temetkezési vállalkozótól 50, Schuster Lajos mosodától 80, Mocsy Istvántól 30, Erdélyi Leszámitoló és Pénzváltóbanktól 284, Tóth Sámuelné varrónőtől 30, Tóth Sámuel női szabótól 20, özv. Bitay Józsefné kereskedőtől 50, Fazekas András fűszerkereskedőtől 100, Bertalan István szobafestő és mázóltól 50, Balási Györgyné paplankészítőtől 30, Kolozsvár város Várfelügyelőségétől és a piaci árusoktól 482, dr. Tavasz Sándortól 80, dr. Imre Lajostól 30, dr. Gönczy Lajostól 30, dr. Nagy Gézátlól 20, Nagy Andrásról 30, Fehér József szücsztől 100, Bálint Ferenc szücsztől 100, Mártonffy Gyula szücsztől 100, Györy Károly szücsztől 100, Pálffy István szücsztől 50, Jászay László szücsztől 50, Krecsó Béla szücsztől 60, Manea Iulu szücsztől 20, Szibler Gergely szücsztől 100, Talpas Juliától 20, Baróthy Gyula szücsztől 20, Déri Viktor szücsztől 20, Csordás Árpád szücsztől 50, Gergely János szücsztől 50, Székely András szücsztől 50, Csabay Miklós szücsztől 50, Kraft József drogistától 20, Park szanatórium alkalmazottaitól 260, dr. Mátyás Mátyás orvostól 500, ifj. Rusz János csizmadiamestertől 100, Németh József klinikai altisztól 30, Erdélyi Kender-lénaru és Kárpitoskellékek r.-t. (voit Tapitex) cégtől 500 és a cég alkalmazottaitól 227, Mestitz Jánosné bútorgyártól 100, Benke Béla térfigyeltől 20, Biró-vasteleptől 50, Léb Márton-vasteleptől 100, Vass András-vasteleptől 100, Bagaméry Béla-vasteleptől 20, Rosmann Ernő-vasteleptől 20, Krausz Albert-vasteleptől 20, Fodor János-vasteleptől 50, Pálffy Lőrinc-vasteleptől 20, Sorosai György-vasteleptől 100, Róza-utca 3. szám alatti ház lakóitól 60, Napochemia gyógyszer és vegyészeti gyár alkalmazottaitól 680, Fejér Béla órástól 30, Foruzsek Géza kereskedő-

alkalmazottai is. A Vizművek, Villamosművek, Gázművek és közüzetségi üzemek dolgozói népes közgyűlésen határozták el egy napi keresetük leadását a fizetés és ellátás nélkül dolgozó vasuti munkásság számára. A munkásság szolidaritásának gyönyörű példája a dohánygyári munkások és tisztviselők magatartása is. Bár nem dolgoznak és éppen úgy rá lennének szorulva a támogatásra, mert fizetést egyáltalában nem kapnak, mégis elhatározták, hogy fejenként két pengővel hozzájárulnak vasutas testvéreik felségélyezéséhez.

A tulajdonosaitól elhagyott és önálló munkásszövetkezetté átalakult Orion fémárugyár az első közös haszonból adományozott ezer pengőt a vasutépítésre.

től 200, Péter István kereskedőtől 30, Balázs István kereskedőtől 100, Famunkások III. számú Termelőszövetkezetétől 100, Orion művektől Szilassy Gyula és Zsukán János gyári vezetők útján 1000, Dajbukát Jenőtől 200 és Balázs László bodegástól 100 pengő. Eddigi gyűjtésünk eredménye az újabb adományokkal együtt 22.078 pengő és 89 fillér.

Méra és Kispetri példája

A vasutépítésért megmozdult a falvak lakossága is. Ahol a mezőgazdasági munka nélkülözni tud munkaerőt, ott ásót és csákányt ragadnak a férfiak s maguk is sietnek a töltésre, hogy a felrobbantott váltóknál és hidaknál szakemberek irányítása mellett kivegyék részüket a munkából. Megindult falvakon is az élelmiszerek gyűjtése a vasutasok javára. Méra község öntudatos földművesei a Magyar Népi Szövetség felhívására széleskörű gyűjtést rendeztek és rengeteg burgonyát, lisztet, kukoricát s zöldséget adtak össze, hogy könnyítsenek a vasutépítő munkások anyagi nehézségein.

A németek felrobbantották a sztánoi alagutat is. Itt orosz műszaki csapatok láttak hozzá az újjáépítéshez. A közelfekvő Kispetri község lakossága példamutató módon járult hozzá az orosz csapatok ellátásához. A község önkéntesen megajánlott és átadott nyolcvan szekér szénát, száz mázsa zabot, tizenöt mázsa búzát, hetvenöt mázsa burgonyát, öt mázsa káposztát, hatezer liter bort és 200

A háboru nyemainak eltörlésére és a közlekedés megoldására dolgozott ki tervet a mérnöki hivatal

KOLOZSVÁR, december 5. A német megszállás utolsó napján Kolozsváron okozott rombolások s ulyos, hosszabb időre kiható károkok okoztak a város életében. A legsúlyosabb akadály azonban a hidak elpusztításával jelentkezett. A szamosmenti két városrész ugyszólván teljesen elszigetelődött egymástól. Ezzel a közúti közlekedés megszűnt a Szamoson át és az orosz hadsereg bevonulása után emelt szükséghidak csak a gyalogjárók részére biztosíthatják nagyrészt a forgalmat. Ha mindezekben a hiányosságokon kívül figyelembe vesszük azt, hogy a háboru folyamán a repülőbombarak és az agyutüz is rendkívül sok kárt okozott épületekben és közutakon, akkor felmérhetjük a városi mérnöki hivatalra háruló feladatok nagyságát.

Két hid a Szamoson

A városi mérnöki hivatal már kidolgozta nagyszabású tervét az újjáépítésre. A terv egyrészt azonnal elvégzendő munkálatokat ír elő, más-

kenyeret, valamint 150 tyukot, 70 libát, 400 kilogramm juh- és 500 kilogramm marhahúst. Ugyanekkor a község lakosai kétezer gyalognapszámmal és négyszáz fuvaronapszámmal járultak hozzá az alagutépítéshez. Az élelmiszerek összegyűjtésénél ki-ki a maga tehetsége szerint áldozott.

Kalotaszeg népe a töltésen

Mezei Lajos, a Magyar Népi Szövetség vidéki szervező titkára meglátogatta a nagyváradi vasútvonal mellett fekvő kolozsmegyei községeket s a vasutépítéssel kapcsolatban a következő nyilatkozatot adta lapunknak:

— Bánffyhungad és vidékének népe példát mutat, hogyan kell megérteni azt, hogy a közmunka mindnyájunk számára életkérdés. A két szememmel láttam Kalotaszeg népét, köztük öregeket és ifjakat, asszonyokat és lányokat, akik kora reggeltől késő estig sárban-vizben lapátal, ásóval és kapával meztelen kézzel dolgoznak a sztánoi alagutnál, hidaknál, vasutnál és mindenhol, ahol csak munkáskezre szükség van. Meg is látszik szorgos munkájuk eredménye, mert az ő s a velük együtt dolgozó vasuti munkások együttes akarateréje máris megteremtette a vasúti közlekedést. Hiba volna meg nem emlékeznünk a Vörös Hadsereg munkáskülönítményéről és annak vezetőiről, akik orozlánrészt vettek ki ebből a munkából és meg folytatják is nagy erőfeszítésüket.

— Kalotaszeg és a vasúti munkásság önfeláldozó közös munkája — folytatja Mezei Lajos — arra int, hogy mindenhol így kell felsorakozunk és a Vörös Hadsereg mellé álljunk, hogy a gyilkos rombolások helyére új világot építsünk. Tévednek azok, akik azt hiszik, hogy a közös munkából ki tudják magukat vonni és majd beleülnék a kényelmesen befűtött vagonokba. Kalotaszeg népe és a vasúti munkásság és általában a dolgozó tömegek fogják azt megzavarni, kik érdemesek arra, hogy majd a javakból részesüljenek.

Igy is legyen. Amit a munkások és földművesek demokrata polgártársakkal közösen építenek fel, az a jövőben ne is legyen másé, csakis az övék.

hidfők megvannak s a terveket pontosan kidolgozták. A Vágóhid-téri és a Téglyás-utcai hidakon a megmaradt részeket tatarozzák és megerősítik. A Szentgyörgyhegy alatti és a két, Kajántó-pataki hid helyére rövidesen ideiglenes hidat építenek.

Trolleybusz Kolozsváron

A város vezetőségének elsőrendű célja, hogy mihelyt lehetőség kínálkozik, azonnal helyreállítsa a közúti társas gépkocsiforgalmat. Egyelőre a rendelkezésre álló és kijavítható autobuszokat a munkásság — különösen a közüzemi munkásság — céljainak megfelelően kell forgalomba hozni. A városvezetés végleges megoldásnak a trolleybuszt tekinti. A célra megvan a megfelelő villamos áram s a felsővezeték könnyen építhető. Az utburkolat jó állapotban van a trolleybuszközlekedésre.

Városrendezési tervek

A legsúlyosabb nehézségek a bombarolt sérült épületek helyreállítása körül jelentkeznek. Hiány van fuvarozó eszközökben, építési anyagokban s nem utolsó sorban hiányzik a pénz, mert a lakosságnak nincs elegendő tőkéje építkezések fedezésére. Ez érthető is, hiszen a hitellet még nem indult meg. Emiatt egyelőre csak a legszükségesebb károk helyreállítására lehet gondolni.

A város mérnöki hivatala a lenti tervek kidolgozásával párhuzamosan felülvizsgálta a régebbi városrendezési terveket is. A legsürgősebben megoldandó feladat azonban a romok eltakarítása. E t a munkálatot szintén közmunka keretében végzik el.

Szociális vonalon szükség van egész sereg közjóléti intézmény, gyermekotthonok, aggmenházak, népkonyhák létesítésére. A nagyszabású terv alapján tehát rövidesen megkezdődhetnek az előkészítő munkálatok s minden remény megvan arra, hogy a háborus Kolozsvár arcúata néhány év leforgása alatt egy békés, gazdasági virágzásnak induló nagy város derűs, tiszta képévé alakul dolgozóinak örömeire és teljes megelégedésére.

Megállapították a magántisztviselők és alkalmazottak fizetését

KOLOZSVÁR, december 5. A Magántisztviselők és Alkalmazottak Szakszervezete vasárnap délelőtt tartotta első taggyűlését a Vasmunkás-Otthonban. A gyűlésen Márton Antal titkár közölte, hogy az Ipari Munkaügyi Felügyelőség jóváhagyta az egyes szakmákban létrejött megegyezéseket a fizetésekre vonatkozóan. Ennek értelmében a következő béremeléseket kell foganatosítani november elsejei hatállyal: 410 pengőnél alacsonyabb fizetéseknél 80, 401—500-ig 100, 501—600-ig 60, 601—700-ig 50, 701—800-ig 40, 801 pengőn felül pedig 25 százalékkal kell a fizetéseket felemelni. A fizetésemeléseknél figyelembe kell venni, hogy a fizetések legalacsonyabb és legmagasabb összegét a következőképpen állapították meg: segédmunkát végző tisztviselőknél 500 és 700, betanított munkaerőknél 100 és 800, önálló szak-tisztviselőknél 800 és 1000 pengő a legalacsonyabb, illetve legmagasabb fizetés. Tanulók legalacsonyabb fizetése az első évben 200, a második évben 300, a harmadik évben pedig 400 pengő. Vezetői állás betöltő tisztviselők ezenfelül 10 százalék többlet-re tarthatnak igényt. Minden vitás esetben vegyesbizottság dönt. A fizetésemelésekkel kapcsolatban a gyűlés egyik szónoka megállapította, hogy a béremelések azért nincsenek aranyba hozva az árcemelésekkel, mert a gyöbb fizetésemelés újabb drákulást idézne elő. Ugyanakkor, amikor a dolgozók áldozatokat hoznak a drágaság csökkentésének érdekében, erélyes intézkedéseket követelnek az árdrázistól, üzérkedők és spekulánsokkal szemben.

ELSŐTÉITÉSI

papírből készült méret szerint

PAPIRSTANESZLIKET

minimális nyers és borított

DOBOZOKAT

pontosan és jutányosan készítek

Rohrmana Ferenc

Kossuth Lajos utca 7. (nyitva)

